

1^ο Διεθνές Θερινό Σχολείο «Γλώσσα: Υγεία & Εκπαίδευση» LangHealEdu

Ανοικτή Επιστήμη

2 – 9 Σεπτεμβρίου 2026 | 1^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Χίου | Είσοδος ελεύθερη

Διεπιστημονικό Εργαστήριο «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής», ΕΚΠΑ
Κέντρο Ελληνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο του Cambridge

Το Διεπιστημονικό Εργαστήριο «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Cambridge διοργανώνουν, στο πλαίσιο του Θερινού Σχολείου, κύκλο ομιλιών/σεμιναρίων ανοικτών σε εκπαιδευτικούς, λογοθεραπευτές, γονείς και κάθε ενδιαφερόμενο/η.

ΩΡΑ	ΟΜΙΛΗΤΗΣ/-ΤΡΙΑ	ΘΕΜΑ
Τετάρτη, 2 Σεπτεμβρίου 2026		
17.30–19.00	Ευαγγελία Κυρίτση	Το Φυσικό Περιβάλλον και η Γλωσσική Ανάπτυξη του Παιδιού
19.30–21.00	Ιάνθη Τσιμπλή	Αξιολόγηση της Γνώσης και της Επίδοσης των Δίγλωσσων Παιδιών στην Τάξη και στο Σπίτι: Προτάσεις για Εκπαιδευτικούς και Γονείς
Πέμπτη, 3 Σεπτεμβρίου 2026		
17.30–19.00	Ειρήνη Καλογερή	Η Συμβολή των Εικαστικών στο Αυτιστικό Φάσμα
19.30–21.00	Ειρήνη Καλογερή	Εικαστικά και Αυτιστικό Φάσμα: Δημιουργία, Έκφραση, Σύνδεση
Παρασκευή, 4 Σεπτεμβρίου 2026		
17.30–19.00	Αγγελική Τσόκογλου Μιχάλης Γεωργιαφέντης	Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής
19.30–21.00	Αναστάσιος Τσαγγαλίδης	Οι Χρόνοι και τα Άλλα Χαρακτηριστικά του Ρήματος στο Σχολείο
Κυριακή, 6 Σεπτεμβρίου 2026 – Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Χίου		
19.00–21.00	ΕΚΠΑ, Πανεπιστήμιο του Cambridge, Δήμος Χίου	Καλωσόρισμα, Χαιρετισμοί
	Αθηνά Ζαχαρού-Λουτράρη	Χίος, Ιστορική Πορεία στους Αιώνες
	Γεώργιος Δαμαλάς	Η Αγροτική, Οικονομική και Κοινωνική Ζωή των Μαστιχοχωριών κατά τον 17 ^ο – 18 ^ο Αιώνα μέσα από τους Νοταριακούς τους Κώδικες Προβολή Βίντεο: «Καλλιέργεια, Επεξεργασία & Χρήσεις της Μαστίχας»
	Μιχάλης Βαρλάς	Ο Κρίσιμος 19 ^{ος} Αιώνας της Χίου. Επιβίωση, Ανθεκτικότητα και Ελληνισμός
	Μ.Σ. Βαρβασίου 'Ο Φάρος'	Παραδοσιακοί Χοροί και Φορεσιές της Χίου

Δευτέρα, 7 Σεπτεμβρίου 2026

17.30–19.00	Ιωάννα Βασιλοπούλου	<i>Δυσλεξία στην Εκπαίδευση και την Κλινική Πράξη: Σύγχρονες Προσεγγίσεις</i>
19.30–21.00	Φαίδρα Φαϊτάκη	<i>Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο: Μύθοι και Πραγματικότητα</i>

Τρίτη, 8 Σεπτεμβρίου 2026

17.30–19.00	Γιώργος Ξυδόπουλος	<i>Μια Διεπισδυτική Ματιά στα Γλωσσικά «Λάθη» στα Ελληνικά</i>
-------------	---------------------------	--

Τετάρτη, 9 Σεπτεμβρίου 2026

17.30–19.00	Μπέσσυ Μητσοικοπούλου	<i>Επικοινωνιακή Ικανότητα και Γλωσσική Εκπαίδευση στην Εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης</i>
19.30–21.00	Γιώργος Ξυδόπουλος	<i>Γλωσσικοί Μύθοι και Γλωσσολογικές Αλήθειες</i>

Διεπιστημονικό Εργαστήριο «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής», ΕΚΠΑ

Κέντρο Ελληνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο του Cambridge

E: grammar@uoa.gr | W: https://grammar.uoa.gr/activities/therina_scholeia/chios_2026/anoikti_epistimi

Το Φυσικό Περιβάλλον και η Γλωσσική Ανάπτυξη του Παιδιού

Ευαγγελία Κυρίτση

Η ανάπτυξη του παιδιού εκτείνεται σε διάφορους τομείς (σωματικό, γνωστικό, κοινωνικό, συναισθηματικό, γλωσσικό) και διαμορφώνεται από ατομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Ενώ οι κοινωνικοί περιβαλλοντικοί παράγοντες έχουν μελετηθεί εκτενώς, σπάνια γίνεται λόγος για την επίδραση του φυσικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του παιδιού, και μάλιστα στη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού. Η παρούσα ομιλία υποστηρίζει ότι η ανάγκη για μια τέτοια συζήτηση είναι πλέον επιτακτική, δεδομένης της κλιματικής κρίσης και της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και γενικότερα στη Μεσόγειο. Άλλωστε, τόσο οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης της UNESCO όσο και η Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) αναγνωρίζουν τη σχέση φυσικού περιβάλλοντος και ανάπτυξης του παιδιού ως κομβικής σημασίας.

Αξιολόγηση της Γνώσης και της Επίδοσης των Δίγλωσσων Παιδιών στην Τάξη και στο Σπίτι: Προτάσεις για Εκπαιδευτικούς και Γονείς

Ιάνθη Τσιμπλή

Η ομιλία θα εστιάσει στις ομοιότητες και διαφορές που εμφανίζουν τα παιδιά με την ελληνική ως μητρική ή ως δεύτερη γλώσσα στην τάξη καθώς και κάποιους τρόπους με τους οποίους μπορούν οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς να βοηθήσουν, ειδικότερα στο θέμα της κατανόησης γραπτού λόγου. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστεί και μια σχετικά σύγχρονη προσέγγιση στην αξιολόγηση, η 'δυναμική αξιολόγηση', η οποία ενσωματώνει την εξέταση, την εκπαίδευση/μάθηση και την επανεξέταση και η οποία φαίνεται να προσφέρει πολλά οφέλη στην εκπαίδευση των δίγλωσσων παιδιών.

Πέμπτη, 3 Σεπτεμβρίου

Η Συμβολή των Εικαστικών στο Αυτιστικό Φάσμα

Ειρήνη Καλογερά

Η συμμετοχή σε εικαστικές δραστηριότητες μπορεί να βελτιώσει διάφορες δεξιότητες, από την επικοινωνία έως την κοινωνική αλληλεπίδραση. Η δημιουργία και η ολοκλήρωση ενός έργου τέχνης παρέχει μια αίσθηση επιτυχίας και ενισχύει την πίστη στις ικανότητές του ατόμου. Η τέχνη προσφέρει ένα μη λεκτικό τρόπο για να εκφράσει συναισθήματα, σκέψεις και την εμπειρία του κόσμου(ιδιαίτερα σημαντικό για άτομα που δυσκολεύονται στην λεκτική έκφραση). Τα Εικαστικά μπορούν να μετατρέψουν την εξαιρετική προσοχή στη λεπτομέρεια και την υπερευαισθησία σε δημιουργικά ταλέντα. Κάθε αυτιστικό άτομο έχει τη δική του μοναδική εμπειρία και οπτική γωνία, και τα Εικαστικά επιτρέπουν σε κάθε δημιουργό να εκφράσει αυτή τη δική του, προσωπική αντίληψη για τον κόσμο.

Εικαστικά και Αυτιστικό Φάσμα: Δημιουργία, Έκφραση, Σύνδεση

Ειρήνη Καλογερά

Η αξία των Εικαστικών δραστηριοτήτων (κυρίως στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση) ως ασφαλούς και δημιουργικού τρόπου έκφρασης που ενισχύει τη συγκέντρωση, τη λεπτή κινητικότητα και τη συναισθηματική ρύθμιση των παιδιών. Η τέχνη λειτουργεί ως «γλώσσα χωρίς λόγια», καλλιεργεί την αυτοεκτίμηση και δημιουργεί ένα περιβάλλον αποδοχής όπου δεν υπάρχει «σωστό» ή «λάθος». Το μάθημα των Εικαστικών μπορεί να βοηθήσει άτομα στο φάσμα του αυτισμού βελτιώνοντας δεξιότητες, όπως η επικοινωνία και η αυτοπεποίθηση, ενώ παράλληλα προσφέρει ένα μέσο έκφρασης και δημιουργίας. Η τέχνη παρέχει συγκεκριμένα, χειροπιαστά αποτελέσματα που ενισχύουν την αυτοεκτίμηση, αξιοποιώντας την πιθανή υπερευαισθησία και την προσοχή στη λεπτομέρεια που χαρακτηρίζει πολλά αυτιστικά άτομα.

Παρασκευή, 4 Σεπτεμβρίου

Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής

Αγγελική Τσόκογλου, Μιχάλης Γεωργιαφέντης

Το εργαστήριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς των γλωσσικών μαθημάτων (ελληνικής και ξένων γλωσσών) που επιθυμούν να προσεγγίσουν το μάθημα από μια διαθεματική και διαγλωσσική οπτική, με σκοπό να εμπλουτίσουν τη διδακτική τους πρακτική. Οι συμμετέχοντες/-ουσες θα έχουν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τον συναρπαστικό κόσμο της γλωσσολογίας, να έρθουν σε επαφή με γλωσσικά δεδομένα και να ανακαλύψουν το σύστημα / τη δομή που διέπει κάθε γλώσσα. Θα έρθουν σε επαφή με τις μεθόδους και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην επιστήμη της γλωσσολογίας για την διερεύνηση των γλωσσικών φαινομένων, αναπτύσσοντας την αναλυτική και συνθετική σκέψη τους.

Οι Χρόνοι και τα Άλλα Χαρακτηριστικά του Ρήματος στο Σχολείο

Αναστάσιος Τσαγγαλίδης

Εξετάζουμε το νεοελληνικό ρήμα όπως παρουσιάζεται σε παλιότερα και πιο πρόσφατα εγχειρίδια γλωσσικής διδασκαλίας. Εντοπίζονται συγκεκριμένα προβλήματα με όρους που φαίνονται απλοί, οι οποίοι όμως αποδεικνύονται ανεπαρκείς για την περιγραφή του ρηματικού συστήματος. Θα δούμε τα κενά της κατάταξης των «χρόνων του ρήματος» σε παροντικούς, παρελθοντικούς και μελλοντικούς, παράλληλα με τις δυσκολίες περιγραφής των διακρίσεων της όψης (συνολπτικής και μη συνολπτικής[Ⓜ], της έγκλισης (προστακτικής, οριστικής και υποτακτικής[Ⓜ] και της τροπικότητας (επιστημικής, δεοντικής ή άλλης). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η διαβάθμιση των σχετικών μεταγλωσσικών γνώσεων και η κατανομή τους στις εκπαιδευτικές βαθμίδες καθώς και στα επίπεδα ελληνομάθειας.

Δευτέρα, 7 Σεπτεμβρίου

Δυσλεξία στην Εκπαίδευση και την Κλινική Πράξη: Σύγχρονες Προσεγγίσεις

Ιωάννα Βασιλοπούλου

Η Αναπτυξιακή Δυσλεξία είναι μία νευροαναπτυξιακή διαταραχή που χαρακτηρίζεται από δυσκολίες στην ακριβή και ευχερή ανάγνωση και γραφή και αποτελεί μία από τις συχνότερα διαγνωσμένες αναπτυξιακές διαταραχές. Σημαντικός αριθμός ερευνών έχει επιχειρήσει να διερευνήσει τα αίτια και τα χαρακτηριστικά της δυσλεξίας. Ωστόσο, η δυσλεξία αποτελεί μία σύνθετη και ετερογενή κατάσταση, η οποία εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο ερευνητικών συζητήσεων. Η διάλεξη παρουσιάζει τρόπους αναγνώρισης και παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη τις γλωσσικές διαστάσεις της διαταραχής. Θα παρουσιαστούν πρακτικές διδασκαλίας που εστιάζουν στη χρήση οπτικοακουστικού υλικού καθώς και τρόποι ενίσχυσης της συμμετοχής και της αυτοπεποίθησης των μαθητών με δυσλεξία μέσα στην τάξη.

Αγγλικά στο Νηπιαγωγείο: Μύθοι και Πραγματικότητα

Φαίδρα Φαϊτάκη

Εδώ και πέντε χρόνια, τα αγγλικά διδάσκονται σε όλα τα ελληνικά νηπιαγωγεία. Η αλλαγή αυτή έχει προκαλέσει πολλές απορίες σε γονείς, εκπαιδευτικούς και όλους όσους ενδιαφέρονται για την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Είναι αυτή η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσουν τα παιδιά να μαθαίνουν αγγλικά; Κινδυνεύουν να ξεχάσουν τα ελληνικά τους; Πώς μαθαίνουμε μια ξένη γλώσσα; Η ομιλία αυτή έχει σκοπό να λύσει κάποιες από αυτές τις απορίες. Θα παρουσιαστούν μελέτες σύμφωνα με τις οποίες φαίνεται ότι, για να φανούν ουσιαστικά αποτελέσματα, τα παιδιά χρειάζονται πολύ περισσότερη έκθεση στη γλώσσα από αυτή που προσφέρεται στο νηπιαγωγείο. Όμως αυτό δεν σημαίνει ότι η διδασκαλία των αγγλικών στο νηπιαγωγείο είναι άσκοπη: η επαφή με ξένες γλώσσες και πολιτισμούς από μικρή ηλικία μπορεί να βοηθήσει ώστε να εξοικειωθούν τα παιδιά με τους ήχους και τη δομή μιας νέας γλώσσας, θέτοντας έτσι τις βάσεις για τη μελλοντική της εκμάθηση. Θα συζητηθούν επίσης αποτελέσματα ερευνών που δείχνουν ότι η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας σε νεαρή ηλικία δεν απειλεί την ανάπτυξη των παιδιών στη μητρική τους γλώσσα — αντίθετα, τα παιδιά χρησιμοποιούν τη γλώσσα που ήδη γνωρίζουν ως εφευρέδιο. Εξίσου σημαντικό όμως είναι και το πώς διδάσκεται η γλώσσα: τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από το παιχνίδι, την αλληλεπίδραση και τις βιωματικές δραστηριότητες. Θα τονίσουμε, λοιπόν, ότι αυτές οι μέθοδοι χρειάζεται να παραμείνουν στο κέντρο της διδασκαλίας των αγγλικών στο νηπιαγωγείο.

Τρίτη, 8 Σεπτεμβρίου

Μια Διεσδυτική Ματιά στα Γλωσσικά «Λάθη» στα Ελληνικά

Γιώργος Ξυδόπουλος

Ορισμός της έννοιας του «λάθους» και διάκριση των ειδών γλωσσικών λαθών ή αποκλίσεων που αναγνωρίζει η γλωσσολογία. Επικέντρωση στην απόκλιση από τη γλωσσική νόρμα και ανίχνευση της φύσης των σχετικών

«λαθών», με διάκριση της επιστημονικής από τη μη επιστημονική προσέγγιση. Διάκριση των «λαθών» αυτών σε τρεις κατηγορίες: συστηματικά λάθη, λάθη χρήσης και λάθη γραφής, με παραδείγματα, και εξέταση για την κάθε περίπτωση των πιθανών λόγων γένεσής τους. Αναφορά στο φαινόμενο της υπερδιόρθωσης και εξέταση των αποκλίσεων που προκαλούνται εξαιτίας του αλλά και στην τάση εξαρχαϊσμού που παρατηρείται τον τελευταίο καιρό στη γλώσσα μας.

Τετάρτη, 9 Σεπτεμβρίου

Επικοινωνιακή Ικανότητα και Γλωσσική Εκπαίδευση στην Εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Μπέσσυ Μητσιοπούλου

Το σεμινάριο εξετάζει τον μετασχηματισμό της έννοιας της επικοινωνιακής ικανότητας από το πλαίσιο του παραδοσιακού γλωσσικού γραμματισμού προς τις σύγχρονες μορφές πολυτροπικού, ψηφιακού και τεχνολογικού γραμματισμού. Αναλύεται πώς η παγκοσμιοποίηση, η ψηφιοποίηση και η διάδοση της Τεχνητής Νοημοσύνης επηρεάζουν τις πρακτικές επικοινωνίας, δημιουργώντας νέες απαιτήσεις κατανόησης, παραγωγής και κριτικής αξιολόγησης περιεχομένου σε πολυτροπικά και ανθρωπομηχανικά περιβάλλοντα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ικανότητες που απαιτούνται για αποτελεσματική, κριτική και ηθική συμμετοχή στην επικοινωνία της ψηφιακής εποχής την εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Γλωσσικοί Μύθοι και Γλωσσολογικές Αλήθειες

Γιώργος Ξυδόπουλος

Ακούμε και διαβάζουμε ότι...

- τα ελληνικά χειροτερεύουν με το πέρασμα του χρόνου...
- οι γλωσσολόγοι κρίνουν ποιες είναι “καλές” και “κακές” γλώσσες...
- γλώσσες που μιλιούνται σε αγράμματες κοινωνίες είναι λιγότερο πολύπλοκες από αυτές που μιλιούνται σε εγγράμματες κοινωνίες...
- οι γλωσσολόγοι πρέπει να καθορίζουν ποια είναι η σωστή και η λάθος χρήση της γλώσσας...
- η νοηματική γλώσσα είναι ένα σύστημα από χειρονομίες χωρίς γραμματικούς κανόνες...
- ο δανεισμός κάνει κακό στη γλώσσα μας...
- τα greeklish καταστρέφουν τα ελληνικά...

Αληθεύουν όλα τα παραπάνω; Τι πιστεύει η αρμόδια επιστήμη της γλωσσολογίας για όλα αυτά και άλλα πολλά.

Διεπιστημονικό Εργαστήριο «Γλωσσολογία και Διδασκαλία της Γραμματικής», ΕΚΠΑ

Κέντρο Ελληνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο του Cambridge